

1.

Régészeti Igazgatóság
Központi Hivatal, Pompei (Nápoly)

Gina cipőjének kopogása végigvisszhangzott a csupa márvány lépcsőházon, majd az oszlopsorral ellátott belső udvarra néző folyosón, azt az érzést keltve: egyedül van az egész épületben. Órájára pillantott, majd meggyorsította lépteit. Április vége volt már, és teljes mértékben tavasz; a délutáni nap sugarai rézsút özönlöttek be a szemközi épületrész tetején, megaranyozva az odalenn álló, kétezer éves díszkutat, amelynek feltárásánál – ezt mindenki tudta a szakmában – Gina édesapja, a hetvenes-nyolcvanas évek sztár-régésze, Patrizio Donatelli jeleskedett.

Gina végigsietett a folyosón, és belépett a Régészeti Igazgatóság székházául szolgáló reneszánsz palota baloldali szárnyába. Néhány másodperc után a főigazgató előszobájában állt. Massimo, a titkár biztató mosollyal emelte fel a fejét – ami természetesen nem jelentett semmit. Massimo mindig és mindenkire biztatóan mosolygott, akkor is, ha erre az égvilágon semmi indoka nem volt. Gina láttára azonban fel is állt. Ez nem ment egyszerűen. Massimo pufók volt és rózsaszín, mint egy Murillo-angyalka, azzal a különbséggel, hogy az angyalkák nem növesztenek akkora lasagna-pocakot, amit csak nehézségek árán lehet kicibálni az íróasztal lapja alól. Az asztalon pompázó páfrány ágai szelíden megrezdültek. A látványt mintegy lassítva rögzítette Gina agya, azután lejátszotta magának jó néhányszor. Massimo nemrég permetezhette le friss vízzel a kedvencét; a zöld leveleken milliméternyi vízcseppek szikráztak-ragyogtak megnyugtató pompájukban, szinte nem evilági frissességet árasztva. Gina érezni vélte a cserépben lévő föld illatát. Tavasz van, gondolta. Most már igazán és visszavonhatatlanul.

– Szia, Massimo – mondta.

A férfi kissé elvörösödött, és megigazította nyakkendőjét, amely kifogástalanul állt rajta, mint mindig. A főigazgató olasz Svájcból származott, és hírhedt volt arról, hogy nem tűri a nápolyi slampossgót. Különösen a titkáránál nem, aki állandóan szem előtt volt.

– Szia – nyögte ki végre a titkár. – Örülök, hogy látlak, Gina. Tudod, már tegnap akartalak hívni, és...

– Semmi baj, annyira el voltam havazva, hogy aligha értél volna el. – Gina biztatónak szánt mosollyal kísérletezett, miközben maga sem tudta eldönteni, milyen mértékben szórakozik, szánakozik, illetve mennyiben hízeleg neki a helyzet: a korban kétségtelenül hozzá illő, súlyra azonban legalább háromszor akkora Massimo kedvessége, ami mögött kézzelfoghatóan izzik holmi kamaszos hevület. Gina némelykor – amúgy kollegiális formalitások keretei között – együtt ebédelt a sráccal, sőt, egyszer-egyszer együtt is vacsoráztak, másra azonban aligha kerülhetett volna sor, még akkor sem, ha Massimo nem követi a Gina által nevenségesnek tartott új olasz divatot, és nem lakik még krisztusi korban is a mamánál. Az utolsó vacsorán a tőle telhető legnagyobb tapintattal hozta szóba ezt a kérdést, amiben Massimo semmi kivétlnivalót nem látott; angyali ártatlansággal számolt be arról, mennyire megfelel ez neki így, hiszen főznek, mosnak, vasalnak rá, nem beszélve arról, hogy semmi gondja az olyan kellemetlenségekre, mint a lakbér meg a rezsi. Gina mindig is híres volt arról, hogy megőrzi pókerarcát, és kellemesen mosolyog, ezt hallva azonban tartott tőle, hogy elárulja a neheztelését. Massimo viszont nem arról volt híres, hogy olvasni tud a női tekintetben – sőt, ami azt illeti, abban a pillanatban sokkal inkább foglalkoztatta a desszert kiválasztása, mint az, hogy őszinte beszámolója mit vált ki vacsorapartneréből.

Gina kis fejmozdulatot tett a hatalmas kétszárnyú ajtó felé:

– Lehet?... – kérdezte.

– Mindjárt – integetett Massimo, és halkabban hozzátette. – Ül le, kérlek, egy pillanatra, Gina. Ül le.

– Oké. – Gina letelepedett a hatalmas titkári íróasztal előtt álló székre, és tüntető mozdulattal cigarettát vett elő. Tudta, Massimo nehezményezi – mit nehezményezi: ki nem állhatja –, ha a gyengébb nem tagjai dohányoznak, de miután nem kívánt a fiúnak semmilyen szinten megfelelni, nem látott ebben kivétlnivalót. Massimo tehetetlenül körülnézett, de persze nem volt nála sem öngyújtó, sem gyufa. Gina letette az asztalra a lapos, nőiesnek éppen nem mondható táskát, amelyben, mint mindig, most is vagy öt kilónyi akta és kacat lapult, és beletúrt. A főnökasszonyt nem fogja zavarni, hiszen ő maga füstöl, akár a gyárkémény. – Mit is akartál mondani, Massimo?

Valahonnan mintha romantikus jazz-zene szólt volna. Louis Armstrong?

– Azt, hogy légy óvatos, Gina – mondta Massimo szinte suttogva. – Ez az évtized régészeti szenzációja. Ha ugyan nem az évszázadé!

– Annak még ugyancsak az elején járunk – mosolyodott el a lány, és végre rátapintott az öngyújtó rombusz alakú formájára.

– Nem viccelek – mondta Massimo. – Láttam az aktákat. És a fényképeket is. Ne engedd, hogy kicsússzon a kezedből.
– De micsoda?

A titkár a főigazgatói iroda csukott ajtajára pillantott, majd áthajolt az asztalon, és Gina arcába súgta:

– Hajó. Kétezer éves.

Lehelete édeskés volt, mint a csecsemőké – és kissé émelyítő. A közlés azonban legott felvillanyozta a lányt.

– Kétezer éves hajót találtak? Hol?

Massimo azonban nem válaszolhatott, mert kinyílt az ajtó. A világos négyszögben kirajzolódott a főigazgató sziluettje.

– Gina?

– Igen, Clara. – Gina felállt, végigsimított a haján, hóna alá kapta a táskáját, és az ajtó felé tartott. Bertucci sziluettje eltűnt.

Odabenn nyitva állt az összes ablak, de még így is szelíden lebegő kék füst mutatta, hogy a főigazgató nem sokkal korábban nyomta el az napi sokadik cigarettáját.

– Csukd be az ajtót – mondta Clara Bertucci, és megkerülte íróasztalát, amelynek közepén mintegy harmincöt-negyven centiméter hosszú, téglalap alakú, megkövesedettnek tűnő tárgy hevert. Gina megbirkózott a tekintélyes méretű kilinccsel, és közben arra gondolt, vajon mi lehet az oka, hogy régen mindent tisztességes méretűre, működőre és időállóra gyártottak, miközben nemrég vásárolt lakásában már két kilincs is lötyög. Mintha olyan világban élnénk, amelyben a hitványság alapkövetelmény. Vonatkozik ez mindenre: a berendezési tárgyakra, a művészeti alkotásokra, az emberekre, de legfőképp – hát igen – a férfiakra.

A főigazgató leült, ősz haja köré egy pillanatra mintha glóriát font volna a napfény. Férfias cigarettatárcája kattant. Gina meghökkent, amikor először látta nála a tekintélyes ezüst ötvösremeket. Clara akkor elmagyarázta neki: azért használja, mert nem bírja elviselni a cigarettásdobozokon lévő nyomasztó egészségügyi figyelmeztetések látványát. A cigarettatárca a habok közül kiemelkedő, kezében szigonyt tartó Neptunust ábrázolta.

Bertucci szó nélkül odakínálta neki a tárcát. Miközben füst emelkedett az asztal fölé, a főigazgató az aktákat kezdte rendezni, fiókokat húzogatót ki, s közben megkérdezte:

– Koslat még utánad?

Gina nem értette. Arra gondolt, Clara a volt férje felől érdeklődik. A válást már egy éve kimondták, de a telefonátvitások, az e-mailek csak egy hónapja maradtak abba – és egyáltalán nem lehetett biztosra venni, hogy egyszer és mindenkorra. Ginának bőségesen volt alkalmának megállapítani, hogy Frederico ha nem is kimondottan szemét ember, ám ami gyengeséggel rendelkezhet egy férfi, az nála mind fellelhető – azt viszont aligha lehetne ráfogni, hogy a kitartás hiányzik belőle. Ezzel a kitartással cserkészte be, vadászta le és tartotta fogva majdnem egy esztendőn át. Az azt követő zaklatásban kivált az bőségesen Ginát, hogy tudta: Frederico nem ostoba. Tisztában kell lennie azzal, hogy vége. Nem gondolhatja komolyan, hogy erőszakkal – vagy akárhogyan – megnyerheti ezt a meccset. De hát Frederico soha semmibe nem bírt belenyugodni. Abba sem, hogy nem a Nápoly nyerte a bajnokságot. Abba sem, hogy meghaltak a szülei. Abba sem, ha elveszített egy fogadást. Miért éppen abba nyugodna bele, hogy elveszítette a feleségét?

– Már egy ideje nem hallok felőle – mondta –, de az igazat megvallva, ez inkább nyugtalanító. Clara felpillantott.

- Á, nem Fredericóra gondoltam. – Fejével az ajtó felé intett.
- Massimo? – Gina elmosolyodott. – Már ha ezt koslatásnak lehet nevezni...
- Hát minek neveznéd?
- Tinédzser udvarlásnak.
- És mi van abban kivetnivaló?
- Mintha már kinőttem volna a tinédzserkorból.
- Szó, ami szó. – Clara rámeredt az egyik aktára. Vékonyabb volt, mint a többi; ezt nem nyelte el az asztal megszámlálhatatlan fiókjának egyike. A monitor tetejére került. – Mennyi is vagy, huszonhét?
- Huszonkilenc leszek a nyáron.
- Huszonkilenc, az maholnap harminc. – A megállapítás egy darabig ott visszhangzott Gina fülében. – És, jó dolog függetlennek lenni?
- Nem annyira, mint a házasságom előtt volt.
- Clara becsukogatta a fiókokat. – Akkor ideje próbálkozni.
- Massimóval? Ne viccelj, Clara.
- Az zavar, hogy gömböc?
- Nem, az zavar, hogy nem férfi.

A főigazgató megrázta a fejét. – Attól függ, mit tartasz annak. Jó családból való, gazdag fiú, biztos állással, két diplomával, nyelvtudással és jogosítvánnyal, káros szenvedélyek nélkül; nem hinném, hogy ne lenne jó apa vagy jó férj. Mi kell még? Nem férfi? Federico férfi volt. Alaposan rá is fáztál. Tudott szépeket mondani, és kétségkívül fess volt, amikor megjelent a fekete selyemingében, a fehér zakójában, a piros sportkocsiján. Amikor ezt látta az ember lánya, fikarcnyit sem érdekelt, hány havi részlet van az ancúg mögött, és hányszor járta meg a szerelóműhelyt a kétülékes tragacsra, amiben egy gyerkőcnek már nem jutott volna hely. Ha kalandot kerestél vele, megkaptad. Elképzелhetetlen, hogy a jó választás kompromisszumokkal járjon?

– Elég eszem van ahhoz, hogy ne tartsam elképzелhetetlennek. De vajon nincs középút, Clara? Csakugyan nem létezik más, mint a sármos szoknyavadász egyfelől, meg az unalmas, dagi mama kedvence másfelől?

– Csak elköltözne otthonról Massimo, ha lenne hová. – Clara vállat vont. – Félre ne érts, tisztában vagyok azzal, hogy nem az én dolgom. Kibicként semmi sem drága. Én azonban már elmúltam hatvan éves, kislányom. Túl sokszor láttam már, hogyan tolják el a nők a dolgokat – ebbe beleértve nem csak saját magamat, de a három lányomat is, a fene egye meg. Ez nem bölcsesség, hanem tapasztalat. Hm. Lehet-e egy férfi egyszerre szép is, jó is, szerető is, családapa is, tisztességes is meg gazdag is, világot ismerő is, művelt is? – Clara erős mozdulattal elnyomta a cigarettáját. – Lehet. Volt már rá példa. Maradjunk annyiban.

A vékony dosszié lekerült a monitor tetejéről. A főigazgató néhány képet vett ki belőle. Gina eloltotta a cigarettát, és kezébe vette az elsőt.

– Száz méter mélyen készült, vagy valami ilyesmi – mondta Clara Bertucci. – Így tartsd.

Gina megfordította a fotót, majd felnézett.

- Hajóroncs?
- Méghozzá óriási.
- Hol?
- Capri és Ischia között. A körülbelüli koordináták, amelyek az X pontot jelölik, a mappában vannak. Egyelőre semmi biztosat nem tudok mondani. Csak amit ezen a tucatnyi képen látok.
- Ki készítette őket?
- Egy ismerősöm, Guido unokája. Nem ismered. Amatőr bűvár. Teljesen véletlenül bukkant rá. Volt nála egy bűvárgép, amolyan olcsó vacak, két nappal azelőtt vette Caprin ötven euróért. Túl sok nem látszik ezeken a képeken, az biztos. Szerencsére azonnal hozzánk hozták, és nem a sajtóhoz.
- És te mire gondolsz? Látom rajtad, hogy izgatott vagy.

– Mint már említettem, elmúltam hatvan. Nem azért emlegetem ennyit, mert örömtelinek tartom, hanem mert közel négy évtizedes tudományos pályafutás után nem szeretnék bohócot csinálni magamból azzal, hogy félreverem a harangokat, azután kiderül, hogy fantáziáltam. Viszont vaskalapos vénasszonynak sem szeretnék tűnni, akit jobban érdekel a reputációja, mint a szakmája. – A főigazgató felemelte az asztalon fekvő, téglalap alakú tárgyat, és Gina kezébe adta. Meglehetően

könnyű volt. – Egy darab deszka a hajóból. Elvégeztem rajta a C-14-es vizsgálatot, úgyhogy már fecsegnek itt-ott, de egyelőre nem vészes a dolog – senkinek nincs fogalma a tippemről. Egyértelmű az eredmény, egyértelmű a kontroll is. Ez a fadarab Krisztus előtt 30 és Krisztus után 140 között került kivágásra. A korabeli ácsmunka is látható rajta. Sok évszázadot töltött a vízben.

Gina megforgatta a kezében a leletet. – Sok hajó süllyedt el ebben a korszakban. Gabonaszállítók, hadihajók. És Capri évtizedeken át császári központ volt. Nagy forgalommal. Bármi lehetett.

– Guido unokája szerint nagyon nagy.

– A tengerben nehéz megbecsülni a távolságokat, különösen egy amatőr bűvár számára. Magam is tapasztaltam, eleget dolgoztam hajóroncsokon. Amellett azt is figyelembe kell venni, hogy egy roncs elsüllyedéskor az eredeti méreteit jelentősen meghaladó területen szóródhat szét. Kétezer év alatt pedig az áramlatok is megteszik a magukét.

– Persze. Lehet, hogy tévedek.

– Miben?

– Abban, hogy úgy gondolom, ez Tiberius császár magánjachtja volt.

Gina elgondolkodott. A történész- és régészszakma egyértelműen Capri szigetéhez köti Tiberius császár uralkodásának egy tekintélyes részét. Az uralkodó villát építtetett magának Caprin, és élete vége felé gyakorlatilag ide vonult vissza az államügyek elől. Luxusjachtjai azonban nem neki voltak, hanem utódjának, Caligulának. Ezeket meg is találták a harmincas években. Az akkori idők legnagyobb vízi járművei voltak. Sajnos, nem maradtak fenn; a második világháborús angolszász légitámadásokban mindkettő kigyulladt és elégett.

– Tiberius magánjachtja? – kérdezte. – Nem emlékszem olyan forrásra, amely említi.

– Én is csak egyre – mondta Clara. – Valamikor fiatalkoromban került a kezembe. Bizonyos Petronellus nevű, kevésbé ismert történetíró. Viszont kortárs volt. Stílusa jelentéktelen, adatai jórészt pontatlanok, így aztán nem nagyon tanítják, és aki olvassa, az is elfelejti. Én is megfeledeztem róla, és nem is jutott eszembe Tiberius hajója, egészen addig a napig, amelyen kézhez kaptam a fényképeket. Abban a pillanatban rád gondoltam. Csak arra vártam, hogy a kormeghatározás stimmeljen. Ám még így sem biztos semmi. Bűvár vagy; most már családi kötöttségek sem terhelnek. Oda kéne menned, hogy megnézd.

Gina izgalmat és keserűséget érzett egyszerre.

Capri! Még soha nem járt ott. A kezdetekben mindent elkövetett, hogy rávegye Fredericót, utazzanak oda. Legalább egy hétre! A férfi azonban azzal érvelt, hogy számára a nyugalom unalmas. Nápolyi volt ízig-vérig, nem szívesen tette ki a lábát ebből a gúnyos, zajos, néha hisztérikus, de mindig öntörvényű és kiszámíthatatlan városból. Caprit degenerált nyárspolgárok játszóterének tartotta, amellett – miután hosszas unszolás hatására átböngészte az internetet – túlságosan drágállotta az ottani árakat is. Ha utazott valahová, az a Forma-1 aktuális futamának helyszíne volt – már amikor épp megengedhette magának. Szerencsére annyira rövid ideig voltak együtt, hogy Ginának nem kellett egy autóversenyt sem végigszenvednie.

– Nagyon szívesen – mondta. – Mennyi időre?

– Két hetet tudok adni – válaszolta Clara Bertucci. – A legolcsóbb szálláshelyen, ami csak a szigeten van. Ami a felszerelést és a biztonságodat illeti, azon nem kívánunk takarékoskodni. Enned is kell valamit. Lesz egyapidíjad. De valószínűnek tartom, hogy ki kell egészítened. Átkozottul drága hely.

Gina ezt nem is nagyon hallotta. E pillanatban a legkisebb mértékben sem érdekelték az árak.

– Oké – mondta.

– Semmit sem kell nagydobra verni – folytatta Clara. – Ha valóban Tiberius hajójáról van szó, nincs kizárva egyéb lelet sem. Petronellus szerint nagy mennyiségű aranykincs volt a fedélzeten. Ha ez a dolog kipattan, kincsvadászok hadát vonzza oda, akik közt akadnak alvilági figurák is. Ezt nem kell neked magyaráznom.

– Néma leszek.

– Helyes.

– Még hideg a víz – gondolkodott Gina. – Neoprén ruha kell, profi kamera, rádiós maszk...

– Van egy sorrentói cég, minden valószínűség szerint tőlük fogjuk ezeket bérelni. Hogy minden simán menjen, mozgósítottam kapcsolataimat. A polgármester és a rendőrprefektus már tud arról, hogy utazik egy emberünk. Első dolgod az lesz, hogy náluk teszed tiszteletedet. Minden bizonnyal végig

kell ülnöd egy-két késő esti vacsorát, és – minden bizonnyal tükön fogsz ülni. De fel kell vened az ottaniak ritmusát ahhoz, hogy minden simán menjen.

– Úgy beszélsz, Clara, mint aki jól ismeri Caprit. Jártál már ott?

Bertucci lehunyta a szemét, és ajka körül mintha némi mosoly rajzolódott volna ki.

– Jártam. De az már nagyon rég volt, kedvesem.

Gina visszatette a fotókat a dossziéba. – Ezeket elvihetem?

– Hogyne. Jó minőségű anyaggal és átfogó szakvéleménnyel várlak vissza. Az indulás pontos dátumát holnap tudod meg, de lesz még néhány napod, ez alatt felkészülhetsz az útra. Kezdheted a könyvtárban, ahol mindent elolvasol Tiberiusról, ami hozzáférhető, az élén az én monográfiámmal.

– Meglesz, Clara. – Gina összehéberelte az ajkát egy pillanatra, miközben a dossziét a többi mellé betuszkolta a táskába. – Viszlát!

Kiviharzott az ajtón. Odakinn épp csak odaintett a meglepett Massimónak, akinek annyi ideje sem maradt, hogy feltápáskodjon.